

CRITERIA VOOR HET OPSPOREN VAN EEN HEROPFLAKKERING VAN COVID-19 GEVALLEN OP GEMEENTELIJK NIVEAU - EARLY WARNINGS/ALERTEN

Update 12/07/2021

1) Context

De beheersing van de COVID-19-epidemie gebeurt door preventie- en controlemaatregelen op nationaal (macrobeheer) en lokaal (microbeheer) niveau. Wanneer de incidentie algemeen afneemt¹, is het belangrijk lokale heropflakkingen snel op te sporen om zo nodig lokaal versterkte maatregelen te kunnen nemen om de verspreiding van het virus te beperken, naast het opsporen en beheersen van geclusterde gevallen in collectiviteiten. Deze twee componenten vormen samen micro-management.

In juli 2020 heeft Sciensano de redactie verzorgd van een document waarin de organisaties worden beschreven die binnen en door de gefedereerde entiteiten zijn opgezet om aan deze doelstelling van microbeheer te voldoen. Het gemeentelijk niveau is gekozen om heropflakkingen op te sporen en er zijn criteria vastgesteld die aanleiding geven tot een "vroegtijdige alertering" (of Early Warning). Er werd besloten deze criteria in het laatste kwartaal van 2020 te evalueren en zo nodig bij te stellen.

Het doel van dit document is een overzicht te geven van de herziene criteria die zijn ingevoerd in het kader van de snelle opsporing van nieuwe gevallen van Covid-19 op gemeentelijk niveau in elke regio.

2) Vlaanderen en Brussels Hoofdstedelijk Gewest (AZG Controletoeren)

In het platform 'Controletoeren' is een systeem ingebouwd dat de automatische identificatie toelaat van gemeenten waar een mogelijk zorgwekkende toename van het aantal nieuwe gevallen wordt geconstateerd. Dit systeem is gebaseerd op 3 indicatoren (gedefinieerd in tabel 1 hieronder). De indicatoren en drempelwaarden zijn ontwikkeld in samenwerking met Sciensano.

De status van een gemeente wordt op 'Early Warning' gezet als de drempelwaarden voor ten minste 2 van de 3 indicatoren worden overschreden. Om te vermijden dat kleine gemeentes omwille van een kleine cluster (van bv. twee families) te snel aan de criteria beantwoorden, wordt een Early Warning enkel zichtbaar als er minstens zeven besmettingen waren gedurende de laatste zeven dagen.

Tabel 1 : indicatoren gebruikt voor de detectie van Early Warnings op gemeentelijk niveau

Indicator*	Drempels Early Warning (minimum 2 voorwaarden voldaan)
Aantal dagen met toename in nieuwe gevallen	≥4*
ΔPositiviteitsratio	>1**
Relatieve wijziging 7-daagse incidentie (%)**	>50***

*Minstens 4 dagen toename in het aantal nieuwe gevallen over de laatste 7 dagen.

**Verschil tussen de gemiddelde positiviteitsratio over de laatste 7 dagen vergeleken met die van de voorgaande 7 dagen.

***Procentuele wijziging in de incidentie over 7 dagen vergeleken met de waarde voor de voorgaande 7 dagen.

¹ Dit betekent plan A van de lockdown fase (incidentie 14d tussen 100 en 300/100.000 en PR tussen 3 en 6%), of de controle fase (incidentie 14d < 100/100.000, Rt < 1 en incidentie hospitalisaties 7d < 4,5/100.000).

Indien er in een gemeente een Early warning optrad gedurende minstens vijf dagen over een periode van de laatste zeven dagen, en er minstens 7 gevallen optraden, dan wordt er een “**Alert**” doorgestuurd.

3) Wallonië (Plasma/BI AVIQ)

Het door AVIQ opgezette surveillance systeem laat toe verschillende alarmen te genereren naar aanleiding van:

- Verschillende soorten clusters :
 - o Cluster in de gemeenschap, verbonden met een evenement of bijeenkomst waarbij een interventie op het terrein nodig is
 - o Cluster verbonden met een sluiting van een school
 - o Cluster met ten minste één geval van een variant of concern
- Een snellere verspreiding van het virus (gebaseerd op de door Sciensano ontwikkelde indicatoren): toename van het aantal gevallen op 4 opeenvolgende dagen in een gemeente. Toepassing van een voortschrijdend gemiddelde over 7 dagen om de cyclische effecten van het weekend af te vlakken.

Deze alerten worden dagelijks doorgegeven aan het Regionaal Crisiscentrum (CRC), die deze verder doorstuurt naar de burgemeesters van gemeentes met een alert, via een code in een SMS. De code geeft toegang tot de epidemiologische situatie van de gemeente op het meldingsplatform (PLASMA). Het instrument werd ontwikkeld in samenwerking met de gouverneurs en burgemeesters.

4) Wekelijkse analyse door de RAG

Tijdens de alarmniveau's 3 tot 5 gelden er algemene strenge maatregelen op nationaal niveau. In de fase van risicobeheer (alarmniveau 1 en 2) zijn de maatregelen nationaal en op niveau van de provincie echter beperkt, en kan het (tijdelijk) nodig zijn om op een lokaal niveau bijkomende maatregelen te nemen, om een eventuele opflakking snel terug onder controle te krijgen. Daarom zal tijdens deze fase een bijkomende analyse gedaan worden op gemeentelijk niveau in het kader van de wekelijkse evaluatie van de epidemiologische situatie door de RAG, aanvullend aan de evaluaties van de regionale autoriteiten. De hierboven beschreven alerten laten namelijk toe gemeenten te identificeren waar een verslechtering van de epidemiologische situatie vermoed wordt en die derhalve moeten worden geëvalueerd/gecontroleerd, maar de gebruikte criteria kunnen te gevoelig zijn – en dus te veel opeenvolgende “aan-af signalen” genereren - om rechtstreeks te besluiten tot een verstrenging van de maatregelen. Indien de alertering bijvoorbeeld het gevolg is van een uitbraak in een collectiviteit of van verschillende gevallen binnen gezinnen met een gekende link, zijn er gewoonlijk al gerichte bestrijdingsmaatregelen genomen door de verantwoordelijke gezondheidsautoriteiten en zijn algemeen geldende maatregelen op gemeentelijk niveau niet nodig. In het kader van een minder intense algemene circulatie van het virus in de fase van risicobeheer beoordeelt de RAG de gemeenten binnen een provincie, die beantwoorden aan de criteria die beschikbaar zijn op gemeentelijk niveau (voor incidentie en PR) van een hoger alarmniveau bevinden dan de betrokken provincie. Alleen de gemeenten waarvoor de gezondheidsautoriteiten geen verklaring voor deze situatie hebben vastgesteld (met bijhorende uitgevoerde controlemaatregelen) zullen door de RAG worden opgelijst.

5) Onderscheid alert en RAG lijst, en aanbevolen acties

De **Early warning** geeft aan dat de epidemiologische situatie wijzigt en dat moet worden onderzocht of dit bijvoorbeeld het gevolg is van een cluster, dan wel van een meer verspreide circulatie van het virus binnen de gemeente. De functie is dus deze van een indicator, een oranje knipperlicht (“opgepast, de situatie verandert mogelijk in de ongewenste richting”). Een overleg tussen de mSPOC en burgemeester is aangewezen, met een nauwlettende opvolging van de verdere evolutie. Indien een gemeente een **alert** ontvangt, wordt aanbevolen om de crisiscel samen te roepen voor een verdere evaluatie.

Wanneer een gemeente opgelijst wordt in de wekelijkse evaluatie van de epidemiologische situatie door de **RAG** betekent dit dat de situatie er daadwerkelijk slechter is dan algemeen in de provincie en dat er geen duidelijke oorzaak hiervoor werd geïdentificeerd door de regionale gezondheidsautoriteiten. Er wordt dan ook aanbevolen dat de lokale crisiseenheid bijeenkomt om aanvullende maatregelen te overwegen, zoals voorgesteld in de NCCN-toolbox.

6) Epistat-toegang voor professionals

Op de Sciensano-website is ook een pagina gewijd aan het volgen van de epidemie op gemeentelijk niveau. Op deze pagina vindt u gedetailleerde informatie over de epidemiologische situatie in elke gemeente, met inbegrip van de volgende elementen:

- Diverse kaarten met de incidentie van nieuwe gevallen en de identificatie van clusters.
- Een tabel met een aantal indicatoren per gemeente.

Deze pagina, waarvoor specifieke toegang vereist is, is beschikbaar op het volgende adres:
<https://www.wiv-isp.be/epidemie/epistat/Covid19Monitoring.aspx>.

Ten slotte zal Sciensano voor de gemeenten van de Duitstalige Gemeenschap een systeem van automatische e-mailing opzetten voor de gemeenten waar een tendens tot stijging van het aantal gevallen wordt vastgesteld op basis van de criteria van tabel 1.